

การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือ
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

A Study on Supportive Behavior towards Students with Mental Retardation
by Using Peer Helping Kid

พีระพงษ์ ฐิตะฐาน* อุษณีย์ อนรุทธวงศ์** และไพฑูรย์ โพธิสาร***

Peerapong titatarn Usanee Anuruthwong and Paitoon Pothisaan

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนวัดหนึ่ง 1 ห้องเรียน จำนวน 26 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One-Group Pre-test Post- test Design ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือ ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ สถิติที่ทดสอบ The Sign Test for Median: One Sample และ The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน อยู่ในระดับดี และพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้นจากก่อนใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

คำสำคัญ: นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พฤติกรรมการช่วยเหลือ

Abstract

The purpose on this research was to study the effect on using the *Peer Helping Kit* to train regular students to assist student with mental retardation in the classroom. Participants of the study were 26 student in grade 2 who study in the same class with mental retardation at Wat Nang school. The *Peer Helping Kid* was employed to train students before integrating the student with special need into the class. The training session conducted for 20 times during regular school periods, 5 days per week.

* นิสิตระดับปริญญาโทสาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชำนาญการบ้านาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

Instruments used in study were the observation form on supportive behaviors, and a set of training exercises. Statistic technique used in this study was a median. The data was analyzed by using the dependent sample The Sign Test for Median: One Sample and The Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test

Results of this study shown that supportive behavior of regular students towards the student with mental retardation was higher than before the experiment with statistical significant at 0.05 level.

Results of this study shown that supportive behavior of regular students towards the student with mental retardation was good than before the experiment with statistical significant at 0.05 level.

Keywords: Mental Retardation Supportive Behavior

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในระดับต่างๆ มากขึ้น แต่ถ้าความพิการเป็นอุปสรรคไม่สามารถเรียนร่วมในลักษณะดังกล่าวได้ ก็จัดเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็บบางตัวอาจกระทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การเรียนร่วมบางเวลา การเรียนร่วมเต็มเวลา เป็นต้น แต่การจะจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู, 2542: 18)

การจัดชั้นเรียนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าถูกคัดออกออกจากสังคมและเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ช่วยไม่ให้เกิดปมด้อย การจัดการเรียนร่วมนำประโยชน์มาให้แก่เด็กทุกคนอย่างเสมอภาค กล่าวคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติดีขึ้น มีเพื่อนเพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยกัน มีสังคมที่กว้างขึ้น ในขณะที่เด็กปกติจะมีความคุ้นเคยและมีความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้น ทำให้จิตใจความกลัวและความดูหมิ่นเหยียดหยันให้หมดไป ไม่เห็นว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นมนุษย์ประเภทที่มีท่าทางขบขันอีกต่อไป เด็กปกติจะได้เรียนรู้ถึงความต้องการความช่วยเหลือของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ชนาสร นิมนวล, 2549: 2) ดังนั้นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งในสังคม บุคคลจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การสร้างปฏิสัมพันธ์จึงควรมีอยู่ทุกสถานที่และทุกสถานการณ์ที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิตนั้น ส่วนหนึ่งสาเหตุเกี่ยวข้องกับการไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ เพราะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นไปด้วยดีแล้ว อุปสรรคในการดำเนินชีวิตย่อมลดลงไปได้และสามารถประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น (วัลลภ ปิยะมโนธรรม, 2548: 36) สอดคล้องกับ โบลตัน (Bolton, 1979: 18) กล่าวว่า พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นโดยมีจุดประสงค์ที่แน่นอนและรักษาไว้ซึ่ง ความเคารพในตนเองรวมทั้งสามารถป้องกันรักษาสิทธิและอาณาเขตของตนไว้ด้วยความยุติธรรม ไม่ข่มขู่ผู้อื่น ยึดมั่นในศักดิ์ศรีและคุณค่าส่วนบุคคล ให้ความสำคัญแสดงออกถึงความต้องการ ค่านิยม ความคิดเห็น แนวคิดต่างๆ ของตนเองอย่างตรงไปตรงมาด้วยวิธีการที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็ยึดมั่นและรักษาไว้ซึ่งคุณค่าของศักดิ์ศรีผู้อื่นด้วย ทั้งนี้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีย่อมต้องมีเจตคติที่ดีร่วมอยู่ด้วย การมีเจตคติที่ดีนั้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ ความรู้สึก ความเข้าใจ และ พฤติกรรม ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกันและสัมพันธ์กัน เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการติดต่อสื่อสาร การทำกิจกรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544: 241-242) สอดคล้องกับ สิริมา สิทธิวรรณ.(2544: 11) กล่าว

ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทหนึ่ง ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาบางคนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อยหรือปานกลางและสามารถเรียนรวมกับเด็กปกติได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับ ปัญหาการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนปกติ พบปัญหา ดังนี้ (1) ด้านการเรียน คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน มีช่วงความสนใจสั้นมาก ไม่สามารถจดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วได้ ขาดความสนใจในบทเรียน (2) ด้านสังคม คือ ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้ (3) ด้านการช่วยเหลือตนเอง คือ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆ เช่น การรักษาความปลอดภัยของตนเอง การรับประทานอาหารเช้า การทำตามคำสั่ง การแต่งตัวและการรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย เป็นต้น (4) ด้านพฤติกรรมและอารมณ์ คือ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และ (5) ปัญหาด้านอื่น คือ ครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่เข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กปกติไม่เข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ ไม่มีวิธีที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานการณ์ต่างๆ ผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอมรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเด็กทั้งสองกลุ่มให้รวมเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วยกัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้วนั้น การที่เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและการยอมรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้สัมผัสกับสังคมปกติได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ และการมีปฏิสัมพันธ์นั้นจะต้องเป็นการแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเหมาะสมในลักษณะของความเป็นมิตรมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนร่วม ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมเด็กปกติโดยการให้ข้อมูลกับเด็ก เพื่อให้มีความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้อง ข้อควรปฏิบัติต่อเพื่อนที่มีความบกพร่อง ข้อไม่ควรปฏิบัติต่อเพื่อนที่มีความบกพร่อง วิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่อง ปรัชญาการอยู่ร่วมกัน การยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน การให้ความรู้กับเด็ก อาจจะทำได้หลายวิธี เช่น การแจกแผ่นปลิว แผ่นพับ การประชุมชี้แจง การสื่อผ่านนิทาน การแสดงละครและบทบาทสมมติ เป็นต้น เด็กปกติจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษดีพอควร จึงจะทำให้การเรียนร่วมได้ผลดี (ผดุง อารยะวิญญู, 2542: 67)

นอกจากนี้เอทลีย์ (Enly, 1986: 7) ได้กล่าวถึง การสอนเป็นรูปแบบหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือซึ่งหลักการพื้นฐานของการให้เพื่อนช่วยสอนไว้ 3 ประการ ดังนี้ (1) ควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายการสอนให้ชัดเจน เพราะว่าเป้าหมายที่ชัดเจนทำให้เห็นโครงสร้างของเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ (2) การประเมินผลเป็นพื้นฐานในการวัดกิจกรรมที่ใช้กับเวลาที่หมดไป การประเมินผลขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการสอน (3) เครื่องมือและวิธีการสอนต้องมีความสัมพันธ์กับเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และการวัดผลเป้าหมายเป็นขอบเขตทั่วไปในการควบคุมกิจกรรม จุดมุ่งหมายช่วยทำให้เห็นวิธีการเรียนชัดเจนขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทินคอลลี และ เกรย์ (วันเพ็ญ สมภพรุ่งโรจน์, 2547: 58-59; อ้างอิงจาก Tindall & Gray, 1985) ได้เสนอขั้นตอนการฝึกพัฒนาเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้ (1) อธิบายลักษณะของทักษะและความสำคัญของทักษะที่จะฝึก (2) สาธิตรูปแบบของทักษะ (3) ผู้รับการฝึกเริ่มฝึกทักษะโดยผลัด เปลี่ยนบทบาทในการทำหน้าที่เพื่อให้มีความชำนาญและมีประสบการณ์ (4) ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือข้อสังเกตที่พบแก่กัน (5) ผู้รับการฝึกร่วมกันปฏิบัติประสบการณ์ซ้ำอีกครั้ง นอกจากนี้การชี้แนะยังเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมอีกด้วย เนื่องจากการชี้แนะเป็นการให้สิ่ง

เราเพื่อกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการ และการแสดงพฤติกรรมก็มีแนวโน้มที่จะได้รับการเสริมแรง ผู้วิจัยจึงได้สร้างชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขึ้น เพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญากับนักเรียนปกติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี
2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของโรงเรียนวัดหนึ่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนวัดหนึ่ง จำนวน 1 ห้องเรียน ดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design โดยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อนก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน (Pre-test) กับเด็กนักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ระดับปัญญาอ่อนเรียนได้) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 5 วัน แล้วจึงดำเนินการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนให้ความรู้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ใช้เวลาในการให้ความรู้ 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 120 นาที รวมทั้งสิ้น 10 วัน เมื่อเสร็จสิ้นการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนแล้วทำการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อนหลังการทดลอง (Post-test) เป็นเวลา 5 วัน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อนฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) พิสัยควอไทล์ (Interquartile Range: IQR) The Sign Test for Median: One Sample The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

1. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 กิจกรรมนอกห้องเรียน ด้านที่ 2 กิจกรรมในห้องเรียน ด้านที่ 3 กิจกรรมการเรียน ด้านที่ 4 พฤติกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ประกอบด้วย (1) แผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน (2) หนังสือนิทานส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ 10 เรื่อง และ (3) โครงเรื่องที่ใช้แสดงบทบาทสมมติ 10 เรื่อง

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กำหนดการทดลองตามแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง ได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543: 248 - 249) มีรูปแบบดังนี้

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

E แทน นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

X แทน ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

T₁ แทน การสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ

T₂ แทน การสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติหลังการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนมาคำนวณค่ามัธยฐาน พิสัยควอไทล์ และ The Sign Test for Median: One Sample และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนทั้ง 4 ด้านมีผลการทดลองดังนี้

ด้านที่ 1 พฤติกรรมการช่วยเหลือนอกห้องเรียนของนักเรียนปกติที่มีเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ผลปรากฏว่านักเรียนที่นั่งใกล้และไกล มีคะแนนก่อนใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนเป็น 0 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับไม่ดี และหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน นักเรียนที่นั่งใกล้มีคะแนนระหว่าง 0 - 13 ดังนี้

นักเรียนที่นั่งใกล้และเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง เป็นจำนวน 3 คน 7 ครั้งเป็นจำนวน 1 คน 8 ครั้ง เป็นจำนวน 1 คน 13 ครั้ง เป็นจำนวน 1 คน และนักเรียนที่นั่งไกลแต่ไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือจำนวน 3 คน ซึ่งนักเรียนที่นั่งไกลโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี

นักเรียนที่นั่งไกลและเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง เป็นจำนวน 9 คน นักเรียนที่นั่งไกลและเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 2 ครั้ง เป็นจำนวน 1 คน นักเรียนที่นั่งไกลและเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 3 ครั้ง เป็นจำนวน 1 คน นักเรียนที่นั่งไกลและเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 5 ครั้ง

2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น มีผลการทดลองดังนี้

พฤติกรรมการช่วยเหลือรวมทุกด้านของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ผลปรากฏว่านักเรียนที่หนึ่งไกลมีพฤติกรรมการช่วยเหลือก่อนใช้ชุดส่งเสริมทักษะในการช่วยเหลือเพื่อนดังนี้ เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือก่อนใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน 1 ครั้ง จำนวน 1 คน และ 2 ครั้ง จำนวน 2 คน และ 0 ครั้ง และไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือก่อนใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนจำนวน 5 คน ส่วนนักเรียนที่หนึ่งไกลไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนเป็นจำนวน 18 คน ซึ่งอยู่ในระดับไม่ดี และหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน พฤติกรรมการช่วยเหลือรวมทุกด้านของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ผลปรากฏว่านักเรียนที่หนึ่งไกลมีพฤติกรรมการช่วยเหลือก่อนใช้ชุดส่งเสริมทักษะในการช่วยเหลือเพื่อนดังนี้ เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือหลังใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน 2 ครั้ง จำนวน 1 คน 8 ครั้ง จำนวน 1 คน 11 ครั้ง จำนวน 1 คน 19 ครั้ง จำนวน 1 คน 20 ครั้ง จำนวน 1 คน 27 ครั้ง จำนวน 1 คน 45 ครั้ง จำนวน 1 คน และ 54 ครั้ง จำนวน 1 คน ส่วนนักเรียนที่หนึ่งไกลเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือหลังการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน 1 ครั้ง เป็นจำนวน 7 คน 2 ครั้ง เป็นจำนวน 1 คน 3 ครั้ง เป็นจำนวน 1 คน 5 ครั้ง เป็นจำนวน 1 คน และนักเรียนจำนวน 7 คน ไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ

จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนแสดงว่าพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงกว่าค่ามัธยฐานที่กำหนดไว้ในระดับดี สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน อยู่ในระดับดี
2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน สูงขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ผลการวิจัยปรากฏว่าพฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติก่อน และหลังจากการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังจากการฝึกปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนประสบความสำเร็จได้ผลเป็นอย่างดี ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การที่นักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสูงขึ้นและแตกต่างจากก่อนการทดลองเนื่องจาก นักเรียนปกติทราบและเข้าใจถึงวิธีการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตลอดจนวิธีการปฏิบัติตนในเวลาที่ต้องให้การช่วยเหลือในสถานการณ์ต่างๆ จากการสังเกตพฤติกรรมความช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนพบว่า นักเรียนปกติมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาน้อยมากถึงไม่ให้ความช่วยเหลือเลย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยปัญหาการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนปกติในด้านที่เกี่ยวกับเพื่อนนักเรียนปกติ พบว่านักเรียนปกติไม่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และไม่ทราบว่าจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ในสถานการณ์ใดบ้าง (สิริมา สิทธิวรรณ. 2544: 11) ซึ่งหลังจากการสังเกตพฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติแล้วได้ทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตลอดจนช่วยสอนทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยวิธีการที่ถูกต้องในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนเป็นชุดการฝึกที่นำรูปแบบการสอนของทินดอลล์และเกรย์ร่วมกับเทคนิคการชี้แนะมาใช้เป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติเพื่อนนักเรียนปกติเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนร่วมอยู่ในห้องเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนมีรูปแบบการสอนที่เป็นขั้นตอนมีระบบและมีสื่อที่เร้าต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนมีขั้นตอนการสอนทั้งหมด 5 ขั้นตอนและในแต่ละขั้นตอนการสอนได้มีการใช้สื่อที่เร้าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบการสอนได้แก่ หนังสือนิทาน และ โครงเรื่องสถานการณ์จำลองที่ใช้แสดงบทบาทสมมุติ รูปแบบการสอนตามแนวคิดของทินดอลล์และเกรย์มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนอธิบาย เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ในเรื่องทักษะการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานการณ์ต่างๆตลอดจนวิธีและขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานการณ์ต่างๆซึ่งในขั้นการอธิบายนี้จะใช้นิทานเป็นสื่อที่เร้าการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากนิทานกับเด็กเป็นของคู่กันโดยธรรมชาติของเด็กวัย 6-10 ปี ชอบฟังนิทานซึ่งมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงและนิทานยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน (เกริก ยूनพันธ์. 2549: 55)

กิจกรรมการเล่นนิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบและเหมือนสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กสนใจ ใฝ่รู้ นำไปสู่การพัฒนาในทุกๆด้าน (กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2543: 42) นิทานเป็นวิธีการเสนอแนะเรื่องราวต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีอยู่ในหนังสือให้กลายมาเป็นสิ่งที่มีชีวิตชีวาที่มีคุณค่าและให้ความรู้ต่างๆ แก่เด็กพร้อมกับความเพลิดเพลินและความพึงพอใจจากการฟัง (อุไรวรรณ กิมเอง. 2551: 39) ถ้าผู้เล่ามีเทคนิคในการเล่นนิทานที่ดี เด็กจะติดตามเนื้อเรื่องในนิทานอย่างเต็มใจโดยไม่มีการบังคับเช่น ระหว่างการทดลองซึ่งเล่นนิทานไปแล้วประมาณ 2-3 เรื่อง เด็กเริ่มจำตัวละครต่างๆได้ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมของแบนดูราที่ว่า กระบวนการสนใจมีผลต่อการรับรู้ซึ่งถ้าเด็กมีความสนใจจะเกิดการรับรู้ได้ดี (สุภักดิ์ ไหวหากิจ. 2544: 61) ครูจึงสามารถสอดแทรกเนื้อหาและความรู้ที่ต้องการสอนเด็ก ลงไปในนิทานตามจุดประสงค์ที่ต้องการได้ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานการณ์ต่างๆด้วยวิธีการที่ถูกต้องจึงได้สอดแทรกเนื้อหาดังกล่าวลงไปในนิทานทำให้เด็กได้รับความรู้ความเข้าใจตลอดจนวิธีการปฏิบัติตัวที่ทำให้เกิดมีทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบังคับ เด็กจึงเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานไม่เครียดนอกจากนี้ในการเล่นนิทานที่มีตัวละครเป็นตัวแทนที่ดีและให้เด็กได้เลียนแบบพฤติกรรมหรือได้รู้ถึงความรู้สึกนึกคิดในการกระทำของตัวละครแต่ละตัว

ในนิทานนั้นๆ เป็นวิธีการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ดี โดยการเรียนรู้และเลียนแบบจากตัวละครตัวอย่างเช่น "เอ็ม" เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตัวละครตัวนี้จะทำให้เด็กรับรู้ถึงลักษณะพฤติกรรมความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา " เอ" และ " อา" เป็นตัวอย่างของเด็กที่ชอบช่วยเหลือเพื่อน เห็นอกเห็นใจเพื่อนและเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้ดี เมื่อเด็กๆ ได้ฟังนิทานและดูรูปก็สามารถบอกได้ว่าใคร ชื่ออะไร มีนิสัยดีหรือไม่ดีอย่างไร และควรจะทำอย่างไรต่อไป นอกจากนี้กิจกรรมนิทานเป็นกิจกรรมที่สงบผ่อนคลาย ซึ่งจะทำให้เด็กมีสมาธิในการรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นดังเช่น งานวิจัยของพัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2547: 65-70) ได้ศึกษาพบว่า กิจกรรมที่ทำให้เด็กสงบนั้นมีผลต่อการรับรู้ของเด็กทำให้เด็กมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น

2. ขั้นการสาธิตเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการจะฝึกให้ดูเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียนปกติสามารถเข้าใจวิธีการเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติ ซึ่งในขั้นนี้จะขออาสาสมัครนักเรียนออกมาทำการสาธิตขั้นตอนการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้นักเรียนคนอื่นๆ เป็นตัวอย่าง โดยขั้นตอนในการสาธิตนั้นนักเรียนจะได้เรียนรู้มาจากในหนังสือนิทานที่ครูเล่าให้ฟังในขั้นก่อนหน้านั้นซึ่งสอดคล้องกับแบนดูรา (Bandera Albert. 1977) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) หรือ การเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจเป็นตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือหนังสือต่างๆก็ได้ ในการจัดกิจกรรม มีการให้นักเรียนได้ดูตัวแบบทั้งที่เป็นบุคคลจริงๆ และตัวแบบจากตัวละครในหนังสือนิทาน

3. ขั้นการฝึกปฏิบัติทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาท เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานการณ์จำลอง โดยให้นักเรียนจับคู่กันแล้วให้นักเรียนเลือก โดยให้นักเรียนคนหนึ่งเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ (นักเรียนปกติ) และอีกคนหนึ่งเป็นผู้รับการช่วยเหลือ (นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ซึ่งให้นักเรียนจะทำการฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือตามตัวอย่างในชั้นอธิบายและในขั้นสาธิตเมื่อนักเรียนฝึกปฏิบัติจนครบทุกสถานการณ์ตามขั้นตอนแล้ว ให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนบทบาทกันเพื่อฝึก การให้นักเรียนได้ดูตัวแบบและได้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองทั้งนี้ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ กล่าวว่าการที่นักเรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง ได้ทำงานร่วมกันได้ร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และได้รับความรู้เพิ่มขึ้น

4. ขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ ขั้นนี้ครูให้นักเรียนได้สรุปเกี่ยวกับเรื่องที่ตนได้เรียนรู้มาทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ นักเรียนได้มีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็น โดยมีครูเป็นผู้ตั้งคำถามและร่วมอภิปรายกับนักเรียน แล้วให้ช่วยกันบอกหรือแสดงท่าทางการให้ความช่วยเหลือเพื่อน ที่ได้เรียนไปในชั่วโมงนั้น ซึ่งเป็น ย้ำ ช้ำ ทวน ทั้งการพูดและการกระทำ จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการจดจำได้ดีมากขึ้น

5. ขั้นปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมการช่วยเหลือซ้ำโดยไม่ได้รับการชี้แนะจากครู ซึ่งในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนจับกลุ่มและแจกโครงเรื่องสถานการณ์จำลองที่ใช้แสดงบทบาทสมมุติกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนได้แก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ ในเรื่องที่ได้รับการฝึกทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไปในชั่วโมงนั้น โดยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้และเมื่อนักเรียนคิดวิธีในการแก้ปัญหาได้แล้ว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอรูปแบบของการแก้ไขปัญหาการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหน้าห้องในรูปแบบของการแสดงบทบาทสมมุติ ทั้งนี้ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ กล่าวว่า การที่นักเรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง ได้ทำงานร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆเป็นทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และได้รับความรู้เพิ่มขึ้น กล่าวคือควนให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ รจนา ชัยมีเขียว (2550 :56) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจต่อการสอนการพูดของนักเรียนประถมศึกษาปีที่3ที่สอนโดยวิธีอภิปรายกลุ่มร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติและการสอนตามคู่มือครูพบว่านักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์จากแบบประเมินการพูดสูงกว่าก่อนการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าครูหรือบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ สามารถนำชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาเพื่อสร้างทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กทุกคนทุกครั้ง สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมให้เด็กทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ถูกต้องกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งมีหลักปฏิบัติที่ถูกต้องกับคนที่มีความต้องการพิเศษ
2. ควรมีการนำชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ไปทดลองใช้การให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนพิเศษประเภทอื่นๆเช่น นักเรียนออทิสติก นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น
3. ควรมีการพัฒนาชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ในลักษณะความบกพร่องในด้านอื่นๆ เช่น บกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางการเห็น พิการทางร่างกายและสุขภาพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา: แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอน ระดับ อนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เกริก ยूनพันธ์. (2549). การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ชนาสร นิมนวล. (2549). การศึกษาการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วมในระดับปฐมวัยของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อกรุงเทพ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติ กับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:แว่นแก้ว.
- พัชรี เจตน์เจริญรักษ์. (2547). ความสนใจในการรับรู้ของเด็กประถมวัยจากการใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ (การเก็บเด็ก). ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รจนา ชัยมีเขียว. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจต่อวิชาการสอนพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ที่ได้รับการสอนการอภิปรายกลุ่มร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติและการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ระวีวรรณ คำสม. (2542). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทศึกษาพร จำกัด.

วันเพ็ญ สมภพรุ่งโรจน์. (2547). การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานโดยใช้การฝึกอบรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2548). จิตสมอง. กรุงเทพฯ: สุานการพิมพ์.

สิริมา สิทธิวรรณ. (2544) รายงานการวิจัยปัญหาการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นปกติ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล

สุภาค ไหวหากิจ. (2544). เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบร่วมมือ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุไรวรรณ กิมเฮง. (2551) การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้โดยใช้ชุดนิทานคณิตศาสตร์. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Bandura, Albert. (1977.) Social Learning Theory. NJ: Prentice-Hall.

Bolton, Robert. (1979). People Skill : How to Assess Yourself, Listen to Other and Resolve Conflicts. NJ: Prentice-Hall.

Ehly. (1986). Peer Tutoring A Guide for School Psychologists. Ohio: The National Association of School Psychologists.